

CHRIST, EDINEN IDO NNYIN
Ñwed Mbon Rome 2:17-29; 3:1-31; 9:30-33.
QYQHỌ UKPEP-ÑKPỌ 382
Eke Mkparawa

IKỌ IBUOT: “Owo eke ọbuotde idem ye Enye idinyuñ ikwe but” (Ñwed Mbon Rome 9:33).

Ndidi Eti

Kiet ke otu mme akpa ñkpọ emi eyenọwọñ ekpepde edi enye ndidi eti. Nsek-eyen ọsọp ndikpep se ọwọrọde ke ini eka esie ofuñde ibuo onyūñ ọdọhọde ete “Ih ih”. Mbemiso eyenọwọñ aka ufọk ñwed, ediwak ini enye okop mme ikọ emi: “Di eti eyeneren” me “Di eti eyenañwan”. Eyenọwọñ ekpep ke ufọk-ñwed ete ke imọ inyene ndidi eti man mme andikpep ye nditọ ufọk-ñwed eken ekeme ndinọ enye unyime. Ndusuk nditọ edomo kpukpru ukeme mmọ ndinam kpukpru se eyomde eto mmọ koro mmọ eyom owo ema mmọ, ñko mmọ eyom ndinem mme owo efen esit. Ndusuk nditọ eyom usuñ idem mmọ, enyūñ edọhọ ete ke mmimọ iyomke ndidi eti. Ediwak ini ke uwem nditọ, mmọ edu ke ufọt ndidomo ndinam se ifonde me se idiokde.

Idiok-Ñkpọ Ke Esit

Ke ini eyenọwọñ amanade mkpasip idiok-ñkpọ odu ke esit esie oto ke ntak akpa idiok-ñkpọ emi ekenamde ke Iñwañ Eden. Satan ama odomo akpa eren ye ñwan nditut utọñ ye Abasi. Sia mmọ ekeduode eduk ke idomo, idiok-ñkpọ ebe oduk ke esit mmọ onyūñ ebe osim kpukpru emana. Nte eyenọwọñ ọkọride mkpasip idiok-ñkpọ emi ñko ekọri. Nte ini ebede, se ikodude nte mkpasip eyekabare etie nte mme oruñ idiok-ñkpọ, mme eto idiok-ñkpọ, ye mfri idiok-ñkpọ. Emi idighe ñkpọ emi otibede ọnọ ndusuk owo edi otibe ọnọ kpukpru owo. “Koro kpukpru owo ema enam idiok-ñkpọ, enyūñ etaba Ubọñ Abasi”. Mme idiok-ñkpọ emi ekeme ndidi ñkpri. Mmọ ekeme ndidibe tutu owo ikemeke ndikut mmọ, edi Abasi okut mmọ adaña ini nte idiok-ñkpọ odude ke esit, owo ikemeke ndinem Abasi esit.

Ima Abasi

Abasi amama kpukpru owo. Enye enyene uduak man efen owo kiet-kiet ke mme idiok-ñkpọ mmọ. Ke ini idiok-ñkpọ ọwọrọde, ima Abasi añwam owo kiet-kiet ndidi eti.

Abasi ama anam mme edisine-ñkpọ emi edade ikpa unam enam esin Adam ye Eve. Iyip ama ọduhọ ke ini ekewotde mme unam emi ndida nnam edisine-ñkpọ nno Adam ye Eve, akpa mme anam-idiok.

Mme Uwa Emi Enọde Abasi

Ọtọñode ke ini oro ka iso, mme owo eyom uñwam eto Abasi. Abel, eyen Adam ye Eve, ama ada uwa ọsọk Abasi, emi Abasi ọkọbode (Genesis 4:4). Noah, owo emi ọkọbode ubom ekenyūñ enyañade ke ini mmọñ-ukwọ, ama ọbọp itie-uwa ọnọ Abasi (Genesis 8:20). Abraham, emi edide ete ke mbuotidem, ye Jacob, emi nditọ esie ekedide mme ibuo ke esien Israel duopeba ema ebọp mme itie-uwa enọ Abasi (Genesis 12:7; 35: 3).

Mbet

Ke Obot Sinai, Abasi ama ọnọ Moses mbet ndinọ nditọ Israel. Ubak ke otu mme Mbet emi ekekot Mbet Duop (Exodus 20:3-17). Mbet emi ama anam añwaña mmọ se idide eti ye idiok. Ke ini nditọ Israel ekeduode Abasi, mmọ ekenyene ndida uwa nsọk Abasi, man asaña ekekem ye Mbet, ndien Abasi efen ndudue mmọ. Ediwak mmọ ema enam mbet emi enyūñ edu uwem eke enemde Abasi esit.

Ke akade iso, ediwak mmọ ikedaha aba edinam uwa nno Abasi nte akpan ñkpọ. Ndien ama odu mmọ emi ekekpuhọrede Mbet emi. Odu mme ini emi eketañde nditọ Israel nte mbuot-ekọñ, ndien ke ini emi mmọ ikekemeke ndikpono Abasi ke Itie-ukpono Abasi nte Abasi eketemede. Mme ini ema edu emi Itie-ukpono Abasi mikeduhe, emi ekedide itie-ukpono Abasi mmọ, koro mme asua ema ewuri mmọ. Edi Mbet ye mme uwa emi ekenyan ubọk ewut Jesus, emi edidide, Enye emi ekemede ndikpuhọre esit man owo akabare edi eti.

Jesus

Ke edikem ini, Jesus ama ediduñ ke isoñ. Edikot Enye “JESUS” koro edi Enye eyenyaña ikọt Esie osio ke mme idiok-ñkpọ mmọ” (Matthew 1:21). Enye ama ọtọñọ ndikwọrọ nnyūñ ñkpep. Enye ikebiatke mme Mbet ye mme ukpep-ñkpọ mme anditiñ ntiñ-nnim ikọ, edi ekedi ndisọñọ mmọ (Matthew 5:17). Ke ini Jesus ama ekedi, edinim Mbet ikpọñ ikekemke. Jesus ama ada usuñ eke ọfonde akan edi ye ediommi eke ọfonde

ama ye mme eñwọñọ eke efonde ema (Mme Hebrew 8: 6), mme uwa eke efonde ema (Mme Hebrew 9: 23), ye idorenyin eke efonde ema (Mme Hebrew 7: 19).

Koro owo esede enyin, edi Jehovah ese esit (1 Samuel 16:7). Andiwet Psalm ọdọhọ ete ke Abasi ese esit, onyũñọfiọk enye emi edidotde ke Heaven: “Owo eke asańade nte ọfonde ama, onyũñ amade edinen ido, onyũñọdọhọde akpanikọ ke esit esie” (Psalm 15:2). Ikemke owo ndinyene “mme ubọk eke esanade” ikpọñ edi enye enyene ndinyene “esit eke minyũñ ideheke” (Psalm 24:3, 4).

Mme Jew ekedi nditọ Abasi. Ikekemke owo ndidi enyọñ-enyọñ Jew edi enye enyene ndidi Jew ke esit-esit, oro edi ke ọwọñesit esie ye ke Spirit esie inyũñ idighe owo ndinim mme item eke ewetdewet (Nwede Mbon Rome 2:28, 29). Akparawa owo inyene kiet emi ekedide andikara ama obup Jesus se enye ekemedede ndinam man enyene nsinsi uwem. Enye ama onim kpukpru mme mbet edi enye ama okut ete ke imọ inyene ndinam se ikponde ikan oro. Jesus ọdọhọ enye ete ke enye ama anana nkpọ kiet. Akparawa owo inyene emi ama ama inyene esie akan Abasi, enye ama adaha onyọñ ye mfuhọ (Luke 18:23).

Koro Enye ekedide Eyen Abasi, Jesus ama odu uwem anana idiọk-nkpọ. Jesus edi uwut-nkpọ ọnọ nnyin. Edi uduak ye unyime Esie ndinam nnyin inyene eti uwem, uwem emi ananade idiọk-nkpọ. Abasi oyom nditọ Esie edi edisana (1 Peter 1:16). Jesus ikeduhe ke ererimbot ndidi eti uwut-nkpọ nnyin ikpọñ, edi nko Enye ama akpa ọnọ nnyin. Enye ama ayak uwem Esie ọnọ onyũñ ọduok Iyip Esie man efak nnyin. Enye ekedi Eyenerọñ emi ekewade enọ nnyin (se Oyọhọ Ukpep-nkpọ 367). “Koro Christ nko-nko ama akpa kabańa mme idiọk-nkpọ ini kiet, Edinen Owo ke ibuoť mmọ emi minenke man Enye ada nnyin ọsọk Abasi” (1 Peter 3:18).

Mmọ Emi Minenke

Ediwak owo eńwana ndinyene mme eti uwem edi mmọ ikemeke ndinem Abasi esit ibọhọke mmọ enyene Jesus ke esit mmọ. Ke Edisana Nwede Abasi nnyin ikot: “Baba owo kiet eke enende iduhe, baba Owo kiet”. Oro ọwọrọ ete owo, nte enye etiede ke edinen ido esie, minyeneke edinen ido ke Christ, idighe edinen owo. Iduhe owo emi ekedide edinen mbemiso enye enyene erinyańa. Ndidi edinen ọwọrọ ndinana ukwań-nkpọ, ndinana ubiomikpe ke esit, ye ndinana idiọk-nkpọ. Iyip Jesus ikpọñ ekeme ndimen mme nkpọ emi minenke Abasi esit mfep. “Koro enyiń baba kiet efen inyũñ iduhe eke enode ke otu owo ke idak ikpa-enyọñ, eke enyenede ndida nnyańa nnyin” (Utom Mme Apostle 4:12).

Idiọk Ete-ufọk

Odu mme owo emi midomoke-domo ndidi eti. Satan edi ete-ufọk mmọ enyũñ enam kpukpru se enye ọdọhọde mmọ enam. Mmọ efiọk ke imenam se midotke. Mmọ enyene ubiomikpe ke esit mmọ. Ediwak ini but anam mmọ. Mmọ enyene ndikpuhọ ete-ufọk mmọ. Mmọ enyene ndikabare esit nkpọñ mme idiọk-nkpọ mmọ nnyũñ nnyime Jesus oduń ke esit mmọ. Edieke mmọ enimde Nwede Abasi ke akpanikọ enyũñ ekop Uyo Jesus, enye eyefen ke kpukpru se mmọ ekeduede onyũñ ańwam mmọ ndidi edinen.

Mme Ndedehe Ntaha Ọfọñ

Okposuk edi owo odomode ndidu ke usuń nte enende ke osiode Jesus efep, enye ekeme ndiduọ. Isaiah, anditiń ntiń-nnim ikọ ọdọhọ ete, “kpukpru nti ido nnyin enyũñ ebiet edidehe ọfọñidem” (Isaiah 64: 6) emi mifonke se owo esede .

Jesus etiń abańa mme owo emi ekeberede ke idem mmọ ye edinen ido idem mmọ. Enye etiń abańa oruk owo iba emi ekekade ke ebiet-ukpono Abasi ndibon akam. Kiet ekedi owo Pharisee (owo Ufọk Abasi) emi ọkọbọńde akam ye idem esie onyũñ abatde kpukpru mme nti nkpọ emi enye akanamde. Edi owo enye eken, owo Publican, onyime ete ke imọ idi anam-idiọk onyũñ oyom mbom. Enye ama ọsuhọre idemesie ke iso Abasi onyũñ ọfiọk ete ke imọ inyene ndiyom se ikponde ikan edinen ido obukidem esie. “Owo emi ọsuhọre onyọñ ufọk enyene utebe-ikpe akan enye eken” (Luke 18:14).

Nko Isaiah ọdọhọ ete, “kpukpru nnyin idiyo nte eron; kpukpru nnyin ikabare iduk ke usuń nnyin (Isaiah 53:6). Owo ndiyom usuńidem esie edi edisin usuń Abasi. Nditre ndinim Abasi ke akpanikọ nnyũñ mbere ke Enye anam owo enyene ubiomikpe ke iso Abasi. Owo ekeme ndidu uwem nte enye ekerede ete ọfon edi oro idisinke enyiń esie ke nwede uwem. Paul, owo-mbet, mbemiso akabare esit, okodu ata nsọń-nsọń uwem. Enye ama onyime onyũñ ekere ete ke imọ imenam se ifonde. Usen kiet akwa uńwana ama ayama onyũñ akanare enye okuk, ndien enye ama okop uyo Abasi etińde ke Heaven ete enye ọkọkọbọ Ọbọñ. Paul ama onyime ndinam se Abasi okoyomde enye anam. Enye ama ọkponore usuń esie ye mme ekikere esie onim nkań-nkań; onyũñ Ọbọñ akam (Utom Mme Apostle 9:11). Ukpuhọre ama odu ke esit esie ye uwem esie. Tọñọ ke ini oro ka iso, ukpuhọre ama odu ke uwem Paul, oro edi enye okop uyo Abasi.

Esit Itiat

Abasi oyom nnyin iyak esit nnyin ino enye. Ndien mme edinam ye utom nnyin eyefon enyuñ edi se Enye obode. Ezekiel, anditiñ ntiñ-nnim ikọ anam añwaña owo emi minyeneke erifen nte owo emi enyenede “esit...itiat” (Ezekiel 11:19). Abasi oyom ndikpuhọ oro nnyuñ nnọ esit emi enyenede obuk. Abasi ọdọhọ ete, “Ndien nyenọ mmọ esit eke ọfiokde mi, ete ke ami ndi Jehovah” (Jeremiah 24:7).

Esit Emi Ekpuhọrede

Edieke munyeneke erinyaña, beñe Abasi man efen ke mme idiok-ñkpọ fo onyuñ ọkpuhọ esit fo. Nam uyo Abasi, nim mme eñwọñọ Esie ke akpanikọ, nyuñ nyene mbuotidem ke Jesus. Nnyin imekeme ndidi edinen inyuñ idu uwem ekenende ke usen ke usen edieke nnyin inyenede mbuotidem ke Jesus. Kot Nwede Abasi nyuñ bọñ akam ke usen ke usen mbemiso afo aka ufok-ñwed, ndinam utom, mme ndibre mbre. Jesus edi kpukpru se nnyin iyomde. Ke nnyin, Jesus edi “ifiok ọnọ nnyin, kpa edinen ido, ye erikabare-ndi-edisana, ye uwọrọ-ufin” (1 Nwede Corinth 1:30).

MME MBUME

1. Ọwọrọ nso ndidi edinen?
2. Owo ekeme didie ndidu nte enende?
3. Nso idi ntak emi owo ekpenyenede edinen ido?
4. Anie edi Edinen ido nnyin?
5. Edinen-ido owo etie didie ke iso Abasi?
6. Anie ekeme ndikpuhọre esit?
7. Man ika ke Heaven, nso utọ esit ke owo enyene ndinyene?
8. Man ika ke Heaven, nso utọ ubok ke owo enyene ndinyene?
9. Nso ke owo enyene ndinam man enyaña enye?
10. Nso ke nnyin ikeme ndinam ke usen ke usen man ika iso inyene erikan?